

Бојана Секулић*
Институт за политичке студије, Београд

Данијела С. Перовић, Тијана Јокић, *Интеркултурално образовање у Србији, Регулативни оквир, стање и могућност за развој*, Центар за образовне политике, Београд, 2016.

Интеркултурно образовање у Србији је нова образовна концепција која потиче из миљеа интеграцијске политике западноевропских земаља. Потребa за интеркултурним образовањем најпре се јавила као реакција на асимилационе процесе, нарочито у индустријски развијеним европским земљама у којима је дошло до масовног прилива страних радника и чланова њихових породица у

другој половини Двдесетог века, а потом и у другим етнички и културолошки различитим друштвима. Као последица миграцијских процеса западноевропска друштва су добила нову радну снагу али су истовремено добила и нове културолошке и интеграцијске изазове. Новопридошли радници и чланови њихових породица, са својим животним потребама, као што су образовање, религија, забава и сл., нису по аутоматизму прихватили нове културне обрасце и стилове живота, па се зато нису социјално и културно интегрисали у нова друштва и у њихову матичну културу. С дру-

* bojana.sekulic@ips.ac.rs

ге стране, ни западноевропска, до тада етнички и културно хомогена друштва, нису довољно уважавала етничке и културолошке различитости и настојала су да асимилију уселеничку популацију, што је све више производило конфликте различитог инетнзитета. То је наметнуло потребу дефинисања нове интеграцијске политике која, бар декларативно, замењује културну асимилацију и доминацију афирмацијом културне разноликости. У основи те политике дефинишу се различите концепције васпитања и образовања, међу којима је и концепција *интеркултурно образовање*. О томе су писали многи западноевропски истраживачи (Costa-Lascoux, 1995; Cinar, 1993; Perotti, 1995; Steiner-Khamsi, 1994; Hohman, 1989; Leiprecht, 2001; Nieke, 2000; Campani & Gundara, 1994; Berthoin-Antal & Friedman, 2003; Banks, 2006; и други).

Публикација *Интеркултурално образовање у Србији : Регулативни оквир, стање и могућности за развој*, коју су уредиле Данијела С. Петровић и Тијана Локић, у издању Фонда за отворено друштво из Београда 2016. године, обима 178. стр., предмет је овог осврта. У овој публикацији објављено је, осим предговора и увода, десет аналитичких текстова у којима се елаборирају различита питања интеркултурног образовања и

његове имплементације у Србији. Ови текстови су логички и функционално груписани у три тематске целине, које се међусобно надовезују и надопуњују, па тако остављају утисак да је пре реч о систематизованој монографији, него о зборнику радова. У првој тематској целини садржана су два текста која су посвећена регулативном оквиру интеркултурног образовања. У првом тексту, Данијела С. Петровић, Радмила Гошовић и Јасминка Чекић Марковић, анализирају законске и стратешке алтернативе у области интеркултурног образовања у Србији. У другом тексту, Саша Милић разматра интеркултурне компетенције у Националном оквиру курикулума Републике Србије и врши поређење са националним оквирима курикулума референтних земаља. У другој тематској целини, презентирано је шест ауторских текстова који се баве различитим аспектима интеркултурних компетенција наставника и њиховом јачању. У првом тексту, Радмила Гошовић и Данијела С. Петровић, указују на стандарде за професију наставника и њиховог професионалног развоја. У другом тексту, Благица Златковић и Данијела С. Петровић, разматрају интеркултурно образовање будућих учитеља у Србији. У трећем тексту, Данијела С. Петровић, осврће се на акредитоване програме стручног усаврша-

вања наставника у области интеркултурног образовања у Србији. У четвртом тексту, Радмила Гошковић, анализира пројектне и програмске активности организација цивилног друштва у области интеркултурног образовања. У петом тексту, Јасминка Чекић Марковић, даје осврт на обуке „интеркултурно образовање и васпитање“ које су реализоване у пројекту *Развионица – виђење наставника и тренера*. И у шестом тексту по редоследу, Тијана Јокић и Данијела С. Петровић, указују на интеркултурну осетљивост наставника и чиниоце успешног спровођења интеркултурног образовања у Србији. У трећој тематској целини, изложено је два текста. У првом тексту, Данијела С. Петровић, Тијана Јокић, Радмила Гошковић и Јасминка Чекић Марковић, презентирају закључке и препоруке. А у другом тексту, Радмила Гошковић, Данијела С. Петровић, Јасминка Чекић Марковић и Тијана Јокић, истичу предлог индикатора за праћење стања интеркултурног образовања у школама у Србији. Након ових ауторских текстова, у овој публикацији дато је три прилога: 1) Реализација програма по категоријама – аспектима интеркултурног образовања које подстичу; 2) Листа НВО; и 3) Преглед програма и пројеката из области интеркултуралности које реализују НВО и њихових донатора.

У свим овим текстовима изражена је озбиљна теоријска и емпиријска утемељеност, разложност и систематичност у излагању, па и ако читалац није сагласан са ставовима аутора, тешко да може оспори њихову аргументацију и озбиљност.

Имајући у виду порекло интеркултурног образовања и његов смисао, чини се да је ово само још један у низу образаца западноевропских друштава који се настоји механички уградити у српско друштво које нема обележја друштава у којима је изнуђена ова образовна концепција. Србија није била индустријски толико развијена да је могла привлачити усељеничку радну снагу, нити је могла имати асимилаторску интеграцијску политику, па се у том контексту тешко могу разумети велике нарације о интеркултурном образовању у Србији, као и снажан утицај невладиног сектора да овај тип образовања стекне превалентну улогу. Међутим, с друге стране, имајући у виду да је у Србији вековима грађено аутохтоно мултиетничко и мултикултурно друштво није на одмет указати на вредности и достигнућа савременог интеркултурног васпитања и образовања које може бити значајан корективни чинилац у владајућој образовној концепцији. У томе сасвим сигурно велики допринос пружа и публикација „Интеркултурално образовање

у Србији : Регулативни оквир, стање и могућности за развој¹⁵. Зато је ова публикација веома корисно штиво за све чиниоце у васпитно-образовном систему Републике Србије, од васпитача у предшколским устано-

вама и учитеља, наставника на свим нивоима институционалног образовања, истраживача који се баве васпитањем и образовањем, а нарочито за креаторе образовних курикулума и просветне политике.

Овај рад је примљен 15. септембра 2020. године, а прихваћен на састанку Редакције 12. октобра 2020. године.